

Το ΤΕΕ / Τμήμα Κεντρικής Μακεδονίας οργανώνει ημερίδα με θέμα "Θεσσαλονίκη πάνω – κάτω: κεντρικοί αρχαιολογικοί χώροι ως σύγχρονες πλατείες", την Τετάρτη 20 Οκτωβρίου, στο Κτίριο του Δικηγορικού Συλλόγου Θεσσαλονίκης (Τσιμισκή 103, Διαγώνιος), ώρα 18.00 μ.μ., έχοντας στόχο τη συζήτηση και την ανταλλαγή απόψεων μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων στο θέμα φορέων.

Το ιστορικό κέντρο της Θεσσαλονίκης χαρακτηρίζεται από έντονη οικιστική πυκνότητα, η οποία καθιστά εξαιρετικά πολύτιμη την ύπαρξη δημόσιων ανοικτών χώρων, χώρων πρασίνου και αναψυχής, χώρων εκτόνωσης από την πυκνή αστική μάζα. Από την άλλη μεριά η έντονη ιστορική στρωματογραφία της πόλης προσφέρει απλόχερα την ανάδυση αρχαιολογικών ευρημάτων μέσα στη σύγχρονη δομή του ιστορικού κέντρου. Μέσα στην οικιστική πυκνότητα, οι αρχαιολογικοί χώροι, είτε εκτεταμένοι είτε ως αρχαιολογικά θραύσματα, εμφανίζονται ως τα μοναδικά πλέον κενά μέσα στο συνεχές του αστικού ιστού.

Η Θεσσαλονίκη είναι μια πόλη που τα μνημεία και τα ερείπια μιας πολυποικίλης ιστορικής στρωματογραφίας, βρίσκονται σε άμεση γειτνίαση με τον σύγχρονο ιστό, καταγράφοντας τον ιστορικό της κοσμοπολιτισμό αλλά και μια αδιάλειπτη ιστορική συνέχεια. Οι υπάρχουσες χωρικές σχέσεις της σημερινής πόλης με τα μνημεία και τις αρχαιολογικές "ρωγμές" είναι σχέσεις οικειότητας και αμεσότητας, αν και, όχι πάντα αρμονικής συνύπαρξης. Τα μνημεία επιβάλλουν "ανάσες" στον αστικό ιστό, προκαλούν αλλαγή κλίμακας, συμβάλλουν στην ανθρώπινη επικοινωνία και την απρόσμενη ενσωμάτωση ενός διαφορετικού περιβάλλοντος. Υπάρχει πάντα μια ποικιλία συμβολισμών και σηματοδοτήσεων στον αστικό και κοινωνικό χώρο που περιβάλλει τα μνημεία της Θεσσαλονίκης: λατρεία, αναψυχή, επικοινωνία. Το γεγονός αυτό, δημιουργεί μια πολύ σημαντική και ενδιαφέρουσα ποικιλία στο περιβάλλον της πόλης και ανακουφίζει από το υλικό και "αισθητικό" του βάρος. Παρά τις σχέσεις οικειότητας που αναπτύσσονται ανάμεσα στα μνημεία της Θεσσαλονίκης και τους κατοίκους της, ο κάθε αρχαιολογικός χώρος ή μνη-

μείο λειτουργεί αποσπασματικά, τόσο σε σχέση με το άμεσο περιβάλλον του όσο και με τα υπόλοιπα μνημεία. Η ιστορική συνέχεια της πόλης διακόπτεται στη συνείδηση όσων την βιώνουν, είτε ως κάτοικοι, καθημερινοί περιπατητές και επισκέπτες των περιοχών αυτών, είτε ως ξένοι τουρίστες. Οι υπάρχουσες λειτουργικές δυσκολίες (διαφοροποίηση επιπέδων, οριοθέτηση, εγκατάλειψη) και η έλλειψη στρατηγικής ένταξης στη ζωή της πόλης ανααιρούν ή δυσχεραίνουν την κατ' αρχήν καλή σχέση των κατοίκων της πόλης με τα μνημεία.

Η αποσπασματικότητα με την οποία εμφανίζεται η ιστορική στρωματογραφία της πόλης είναι αποτέλεσμα της επέκτασης του σύγχρονου αστικού ιστού και ως ένα βαθμό είναι το φυσικό της επακόλουθο. Ενισχύεται όμως και από την αποσπασματικότητα με την οποία αντιμετωπίζεται ο κάθε αρχαιολογικός χώρος. Ο ιστορικός τόπος που βρίσκεται μέσα στον ιστό μιας σύγχρονης πόλης δεν αποτελεί αποκλειστικά πεδίο αρχαιολογικής έρευνας. Σημαντικό ζητούμενο είναι ο τρόπος ένταξής του στη ζωή της πόλης, η αξιοποίησή του ως δημόσιος ανοικτός χώρος, η αναβάθμιση της αντιληπτικής του εικόνας και η ενσωμάτωσή του σε ένα διευρυμένο ιστορικό πλέγμα που αυξάνει και την "διδακτική" του τελικά λειτουργία.

Η σημερινή κατάσταση των αρχαιολογικών χώρων και των μνημείων της Θεσσαλονίκης, υπογορεύει την αναγκαιότητα υλοποίησης ενός σημαντικού έργου που θα λαμβάνει υπόψη του την ιστορική στρωματογραφία της πόλης ως ενότητα και θα αντιμετωπίζει τους αρχαιολογικούς χώρους και τα αρχαιολογικά θραύσματα του ιστορικού κέντρου, όχι ως θύλακες απομόνωσης αλλά ως τόπους ένταξης, αναζητώντας το ενοποιητικό εκείνο μοντέλο που προσφέρει τη δυνατότητα να ξεδιπλωθεί η ιστορική συνέχεια και η πολιτισμική πολυμορφία της πόλης.

Εκτιμώντας ενδιαφέροντα παραδείγματα και επιλύσεις που έχουν επιτύχει άλλες ιστορικές πόλεις, θα αναζητήσουμε σκέψεις και ιδέες για τους αρχαιολογικούς χώρους του ιστορικού κέντρου της Θεσσαλονίκης με γνώμονα την αναβάθμιση και τη συμβολή τους στην ποιότητα της ζωής στην πόλη.

Πρόγραμμα της Ημερίδας

18.00-18.30 Χαιρετισμοί

18.30-20.30 ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ

• Κεντρικοί Αρχαιολογικοί Χώροι της Θεσσαλονίκης - Ένταξη στον αστικό ιστό

Πρόδρομος Νικηφορίδης, αρχιτέκτων, Πρόεδρος της Μόνιμης Επιτροπής Αρχιτεκτονικών Θεμάτων του ΤΕΕ/ΤΚΜ

• Επεμβάσεις σε χώρους του αστικού ιστού με αρχαιολογικό ενδιαφέρον, ως υλοποίηση των στόχων και κατευθύνσεων του Ρυθμιστικού Σχεδίου Θεσσαλονίκης.

Μαρία Λιλιμπάκη, Δρ. αρχιτέκτων – αρχαιολόγος,, Οργανισμός Ρυθμιστικού Θεσσαλονίκης

• Συνέχεια της ιστορίας-ασυνέχεια της πόλης: μια προσέγγιση

Γαρουφαλιά Κατσαβουνίδου, αρχιτέκτων, Δήμος Θεσσαλονίκης

• Η ένταξη των αρχαιολογικών χώρων και των Βυζαντινών Μνημείων της Θεσσαλονίκης στον αστικό ιστό

Χαράλαμπος Μπακιρτζής, αρχιτέκτων, Διευθυντής 9ης Εφορείας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων Θεσσαλονίκης

• Αρχαιολογικοί χώροι και δημόσια αρχιτεκτονική, στη Θεσσαλονίκη

Θανάσης Παππάς, αρχιτέκτων, Σύλλογος Αρχιτεκτόνων Θεσσαλονίκης

• «Τα μέσα, έξω και τα έξω, μέσα»: Καθημερινότητα και αρχαία μνημεία της Θεσσαλονίκης

Κωνσταντίνος Αρβανίτης, Υποψήφιος διδάκτορας Department of Museum Studies University of Leicester, UK

• Πρόγραμμα Ενοποίησης Αρχαιολογικών Χώρων Αθήνας – Η ανάπλαση του Ιστορικού Κέντρου

Ντόρα Γαλανάκη, αρχιτέκτων – πολεοδόμος, Διευθύντρια Ενοποίησης Αρχαιολογικών Χώρων Αθήνας

20.30-20.45 Ερωτήσεις-Παραεμβάσεις

20.45-21.30 ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Χορηγός: ΕΥΑΘ Α.Ε.

Χορηγός Επικοινωνίας: Μακεδονία - Θεσσαλονίκη ■

